



# MEDAL „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

WOLNOŚĆ NASZEGO KRAJU TO BYŁO DZIEŁO TYSIĘCY LUDZI, ICH MYŚLI I CZYNÓW

**Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarności, którego celem jest kultywowanie ideałów i wartości oraz tradycji ruchu społecznego Solidarność, uchwałą z dnia 7 kwietnia 2014 roku ustanowił Medal „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”.**

**Medal ma stanowić symboliczne wyrażenie wdzięczności i podziękowania dla możliwie szerokiego kręgu ludzi, którzy w okresie po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polski.**

Idea Medalu „Dziękujemy za Wolność” narodziła się w środowisku nowohuckiej Solidarności. Jej przedstawiciele, hutnicy stanowią trzon Stowarzyszenia Sieci Solidarności. Dlatego Medal nie jest wykonany z brązu srebra czy złota ale z stali. Jest to kawałek stalowej blachy grubej na 4 milimetry. Biały napis „Dziękujemy za Wolność” wytrawiony jest typową czcionką. W centralnym miejscu Medalu tłum ludzi, to postacie hutników z fotografii Tadeusza Pikulickiego, z terenu kombinatu Huta Sendzimir (d. Huta im. Lenina) w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 roku.

Nad nimi charakterystyczna polska flaga, fragment logo NSZZ „Solidarność”. Na rewersie Medalu umieszczone jest logo Stowarzyszenia, Marszałka Województwa, Instytutu Pamięci Narodowej oraz logo innych współorganizatorów kolejnej edycji. Na Medalu wygrawerowane będzie nazwisko i imię osoby wyróżnionej oraz numer z ewidencji.

Inicjatywa nadania Medalu może pochodzić od Stowarzyszenia, Marszałka Województwa Małopolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz innego Współorganizatora Medalu, którym mogą być także inne organy państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego oraz organizacje działające na terenie województwa Małopolskiego, których cele są zbieżne z celami Stowarzyszenia Sieć Solidarności, za zgodą Stowarzyszenia. O nadanie Medalu mogą wystąpić dwie osoby wspólnie, którym nadano Medal wcześniej.

Medal nadaje Kapituła, którą stanowią: Prezes Sieci Solidarności jako przewodniczący oraz członkowie: Wojewoda Małopolski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Do Kapituły Medalu będzie zaproszony Pełnomocnik innego współorganizatora. Medal zostaje przyznany na podstawie Wniosku, zawierającego co najmniej podstawowe dane osobowe

oraz uzasadnienie nadania Medalu a także podpisy osób wnioskujących o nadanie, w imieniu swoim lub reprezentowanych organizacji.

Wręczenie Medalu dokonywane będzie w uroczystej formie, podczas świąt państwowych i samorządowych Województwa Małopolskiego, podczas rocznic oraz innych ważnych dla państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego wydarzeń. Poza Medalem, ustanowiono także Plakietę nagrobną, którą będzie można umieszczać na nagrobku, za zgodą rodziny. Wydana będzie także miniatura Medalu.

Autorem projektu jest Jacek Maria Stokłosa  
© Stowarzyszenie Sieć Solidarności

*Edward E. Nowak* – Prezes SSS

*Partnerzy:* Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Prezydent Miasta Nowy Sącz

## MEDALE „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ” X EDYCJI DLA LUDZI SOLIDARNOŚCI I OPOZYCJI NOWEGO SĄCZA ORAZ REGIONU NOWOSĄDECKIEGO:

**W dniu 3 czerwca 2016 roku w Ratuszu w Nowym Sączu wręczone zostały Medale „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ” ludziom ruchu społecznego SOLIDARNOŚĆ z Nowego Sącza oraz nowosądeckich. Kapituła Medalu postanowiła przyznać Medale „Dziękujemy za Wolność” za wybitne zasługi dla wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polskiej następującym osobom:**

**Ewa ANDRZEJEWSKA** (ur.19.10.1947)

Architekt po Politechnice Gdańskiej. W 1976 przybyła do Nowego Sącza. Od początku zaangażowana w „Solidarność” w Wojewódzkim Biurze Projektów. W stanie wojennym tworzyła i drukowała ulotki, plakaty. Kolporterka, założyła bibliotekę wydawnictw niezależnych, prowadziła wykłady z historii i sztuki, zbierała na pomoc dla aresztowanych i represjonowanych. Kilkakrotnie aresztowana, zastraszana ona i jej rodzina. W 1989 roku działała w Komitecie Obywatelskim w Nowym Sączu.

**Eugeniusz BARAN** (ur.28.11.1938)

Całe życie przepracował w ZNTK (Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego) w Nowym Sączu, do renty w 1988 roku. W latach 1976-80 wspierał KOR/KSS KOR m.in. zbierając na pomoc dla robotników Radomia. We wrześniu 1980 tworzył Komitet Robotniczy, z którego powstawała „Solidarność”. Uczestniczył w l.1980-81 w rozmowach z komisją rządową w sprawach kolejarskich i przed-

siębiorstw ZNTK. Delegat na I Krajowy Zjazd „Solidarności” w Gdańsku. Internowany 13 grudnia 1981. Po zwolnieniu działał w podziemiu, kolportuje pisma „Wiadomości Nowosądeckie”, „Kolejarza Małopolskiego”, zbierał składki związkowe. Represjonowany on i jego rodzina. Po reaktywacji „Solidarności” angażuje się w ZNTK, był wiceprzewodniczącym KO „S” w Nawojowej, wspierał wybory czerwcowe 1989 roku.

**Zbigniew BOCHEŃSKI** (ur.24.04.1934)

Pracownik ZNTK w Nowym Sączu. W latach 1981-89 członek podziemnych struktur „Solidarności”. Udzielał się w plakatowaniu, kolportażu, zbieraniu składek na działalność związkową i pomoc dla represjonowanych, woził żywność do rodzin. Wielokrotnie zatrzymywany, przesłuchiwany, zastraszany i aresztowany, zwolniony z pracy. W 1989 roku wspierał KO „S”.

**Mieczysław GÓRSKI** (ur. 15.05.1954)

Elektromonter w ZNTK. W 1968 i 1970 uczestniczył w studenckich demonstracjach w Gdańsku. Od początku w „Solidarności”,

w stanie wojennym kolporter („Wiadomości Nowosądeckie”, „Zeszyty Historyczne”), pomoc internowanym. Aresztowany i skazany na 3 lata (ZK Nowy Sącz, ZK Hrubieszów), zwolniony we wrześniu 1982 (głodował o status więźnia politycznego). Po zwolnieniu kontynuował działalność, za co był inwigilowany, aresztowany, zastraszany, zmuszany do wyjazdu z kraju. Brał udział w strajkach solidarnościowych z hutnikami w maju 1988. Uczestniczył w reaktywacji „Solidarności”, angażował się w KO „S” i wsparcie kampanii wyborczej '89 roku.

**Roman HASSLINGER** (ur. 21.09.1932)

Magister inżynier, nauczyciel. Uczestniczył w strajkach w Zakładach Mechanicznych „Ursus” w 1976 r. W Nowym Sączu kierownik warsztatów w Technikum Elektrycznym, współtworzył Sekcję Oświaty „Solidarności” w woj. Nowosądeckim. Zatrzymany 13 grudnia 1981, internowany w Załężu. Po wyjściu angażował się w pomoc dla represjonowanych. Dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Nowy Sączu (1989-97).

**Eugeniusz JELEŃ** (ur. 14.02.1955)

Od 1975 pracownik Sądeckich Zakładów Elektro-Węglowych (SZEW) w Nowym Sączu (obecnie SGL Carbon SA). Od 1978 kolportował na terenie Nowego Sącza wydawnictwa Instytutu Katyńskiego. W „S” od 1980, współorganizator „S” w SZEW. W stanie wojennym organizował pomoc dla internowanych, zbierał składki związkowe, kolportował wydawnictwa podziemne. Od 1988 zaangażowany

w odtwarzanie struktur NSZZ „S” w SZEW. Pomagał w organizacji kampanii wyborczej KO „S” ‘89 w Nowym Sączu.

**Tadeusz JUNG** (ur.28.10.1946)

Mechanik samochodowy, kierowca w Woje-wódzkim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym (WPK) w Nowym Sączu. Współorganizował strajk 27 sierpnia 1980 roku popierający strajkujących na Wybrzeżu a potem strajk okupacyjny w swoim przedsiębiorstwie. Aktywnie działał na rzecz tworzenia „Solidarności” na południu Małopolski (N.Sącz, St. Sącz, Limanowa, N.Targ). Po wprowadzeniu stanu wojennego internowany w ZK Załęże. Po wyjściu członek tajnej KZ „S” w WPK a potem także rady pracowniczej przedsiębiorstwa. Współorganizował pomoc materialną dla represjonowanych i ich rodzin. Inwigilowany, przesłuchiwany i szykanowany przez SB.

**Piotr KAŁAMARZ**

(ur. 23.07.1954)

absolwent Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Członek Duszpasterstwa Akademickiego (1976-1980), współpracownik SKS w Krakowie, drukarz i kolporter ulotek. Pracował w WSS „Społem” w Nowym Sączu, gdzie od początku był działaczem „S”. W 1980 r. współorganizował Klub Inteligencji Katolickiej (KIK) w Nowym Sączu. W stanie wojennym działał w podziemnych strukturach „S”; organizator zbiórek składek związkowych, pomocy dla internowanych i ich rodzin; współwydawca, drukarz i autor tekstów w „Wiadomościach Nowosądeckich”, udostępniał mieszkanie. Aktywny w Duszpasterstwie Ludzi Pracy, twórca biblioteki wydawnictw niezależnych, współorganizator mszy św. za Ojczyznę, m.in. po zabójstwie Zb. Szkarłata). Wielokrotnie represjonowany. W latach 1989-1991 działacz KO „S” organizator kampanii, wydawca i redaktor naczelny „Tygodnika Sądeckiego”.

**Roman KAŁYNIUK** (ur. 25.06.1950 w Stanisławowie – ob. Ukraina)

Technik kolejarz, pracował w ZNTK. W sierpniu 1980 współorganizator przestojów w pracy w ZNTK na rzecz niezależnych związków zawodowych. Działacz „S”, w styczniu 1981 współorganizator strajku w nowosądeckim Ratuszu, uczestnik rozmów ze stroną rządową. 13 grudnia 1981 internowany w Załężu. Po wyjściu w marcu ‘82 przeniesiony na gorsze stanowisko. Aktywny w podziemnych strukturach „S”, w Duszpasterstwie Ludzi Pracy. Członek grupy pomagającej represjonowanym, kolporter ulotek i cegiełek. Uczestnik przeglądów kultury niezależnej, wykładów z historii i sztuki, wieczorków poetyckich, także w ramach Towarzystwa Polsko-Norweskiego (członek 1983-

1991). W latach 1989 – 1991 w KO „S”, organizator spotkań, przygotowywał kandydatów i mężów zaufania w komisjach wyborczych. Od 2006 współwłaściciel firmy rodzinnej Wydawnictwo i Drukarnia Nova Sandec.

Był wiceprezesem Polskiego Związku Hodowców Kanarków i Ptaków Egzotycznych w Nowym Sączu.

**Andrzej KULIG** (ur. 20.05.1957)

W „S” od września 1981. W 1987-1988 działał w strukturach podziemnej komisji nauczycieli. W 1989 współzałożyciel i pierwszy przewodniczący KZ Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Nowym Sączu. Uczestnik kampanii wyborczej kandydatów Komitetu Obywatelskiego „S” do Sejmu i Senatu w 1989 r. oraz w wyborach samorządowych w 1990 r. Radny pierwszej kadencji Miasta Nowego Sącza z listy Komitetu

sudskiego oraz ks. Władysława Gurgacza. Członek Tymczasowej KZ w Sądeckich Zakładach Elektrod Węglowych w latach 1988-1989. Współtwórca Komitetów Obywatelskich na terenie Nowego Sącza.

**Wojciech MICHALCEWICZ** (ur. 27.11.1951)

Członek Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele NSPJ. Kolporter prasy niezależnej, działał na rzecz pomocy represjonowanym i ich rodzinom. Uczestnik Mszy Św. za Ojczyznę. Członek KO „Solidarność”, zaangażowany w akcję wyborczą 4 czerwca 1989 oraz wybory samorządowe 1990. Przewodniczący Komisji Inicjatyw Gospodarczych MKO „S” w Nowym Sączu.

Obecnie prowadzi antykwariat Galicya.

**Krzysztof MICHALIK** (ur.08.08.1957)

W latach 1978-86 pracownik Sądeckich Zakładów Elektrod Węglowych (SZEW), później Okręgowej Dyrekcji Gospodarki Wodnej. We wrześniu 1980 inicjował przechodzenie pracowników SZEW ze ZZ Hutników do „Solidarności”, członek Komitetu Koordynacyjnego przy MKZ w Nowym Sączu, tworzył Biuletyn Informacyjny „S” w przedsiębiorstwie, uczestnik protestu w Ratuszu i innych akcji. W stanie wojennym aresztowany i internowany za próby organizacji strajku w SZEW. Po zwolnieniu działał w Duszpasterstwie Ludzi Pracy, organizator mszy św. za Ojczyznę, współpracownik MKS Małopolski Południowo-Wschodniej. Zaangażowany w kolportaż, zbiórki składek i pomoc dla internowanych. Wiele razy zatrzymywany i represjonowany. Z polecenia podziemnej „S” wszedł do Rady Pracowniczej SZEW. Członek KO „S” w Nowym Sączu, orga-

nizator wyborów w gminach Grybów i Kamionka Wielka w 1989. Później także zaangażowany politycznie, wójt, wicestarosta.

**Henryk NAJDUCH** (ur.04.10.1950)

Elektromonter w Nowomagu (Nowosądecka Fabryka Urządzeń Górniczych). W „S” od września 1980, współorganizator strajku okupacyjnego w NFUG Nowomag popierającego strajkujących na Wybrzeżu, strajk WPK w Nowym Sączu. Uczestnik „Marszu głodowego”, zaangażowany w kolportaż „Robotnika”, „Gońca Małopolskiego” i innych. W grudniu 1981 organizował akcję zbierania podpisów w sprawie uwolnienia internowanych Andrzeja Szkaradka i Zenona Szajny. Aktywny działacz podziemia, członek MKS w Nowym Sączu (83-89), organizator druku i drukarz, kolporter. W latach 1982-1989 współorganizator wielu akcji protestacyjnych, manifestacji, koncertów piosenki niezależnej – Jacka Kaczmarskie-



Obywatelskiego „Solidarność”.

**Zbigniew LEŚNIAK** (ur. 12.03.1950)

Działacz „S” w Nowosądeckich Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego. Kolporter „Wiadomości Nowosądeckich”, aresztowany w lutym 1982, skazany przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na 3 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zwolniony z więzienia w kwietniu 1983, inwigilowany przez SB. Polski Kajakarz górski, olimpijczyk z Monachium 1972, trener.

**Piotr MASŁOWSKI** (ur.25.06.1953)

Elektromonter w SZEW w Nowym Sączu, członek „S” w swoim zakładzie. Kolporter wydawnictw niezależnych, współorganizował pomoc dla internowanych i ich rodzin. Od 1986 działacz Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (Kolejowym) w Nowym Sączu. Współorganizator uroczystości odsłonięcia tablicy poświęconej pamięci Józefa Pił-

go. Wielokrotnie zatrzymywany, przeszukiwany. Aresztowany, zwolniony po kilku miesiącach, na mocy amnestii. W lutym 1989 r. wszedł w skład Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego „S” w Nowym Sączu, członek Komitetu Obywatelskiego „S”.

**Henryk OPILO** (ur.29.11.1952)

Od 1973 pracownik Państwowego Przedsiębiorstwa Zespół Uzdrawisk Krynicko-Popradzkich (PPZUKP). W „S” od 1980, potem przewodniczący Komisji Zakładowej, koordynował działalność „S” w Krynicy i Muszynie. Uczestnik strajku służby zdrowia w Gdańsku w listopadzie 1980. Zatrzymany 14 grudnia 1981 i internowany w Załężu. Po zwolnieniu przeniesiony w przedsiębiorstwie na inne stanowisko, a w 1985 represyjnie zwolniony z pracy. W latach 1986-89 realizował projekcje filmów dokumentalnych w kościele zdrojowym („Katyń”). W 1989 roku był przewodniczącym Komitetu Założycielskiego „S” oraz członkiem Prezydium Komitetu Obywatelskiego „S” województwa nowosądeckiego. Poseł na Sejm RP (1991-1993) z listy KPN i z poparciem „S”. Inicjator wielu działań patriotycznych.

**Henryk PAWŁOWSKI** (ur.21.08.1949)

Absolwent Politechniki Krakowskiej oraz Uniwersytetu Szczecińskiego. W 1970-2009 pracownik PKP, zatrudniony od stanowisk robotniczych aż po dyrektorskie w zarządzie PKP. Obecnie na emeryturze.

W 1968 brał udział w demonstracjach studenckich. W drugiej połowie lat 70. przesłuchiwany w śledztwie dotyczącym podłożenia materiałów wybuchowych pod trybuną honorową podczas obchodów 1 maja w Nowym Sączu. W „S” od początku, jako organizator i przewodniczący Komitetu Założycielskiego Węzła PKP w Nowym Sączu. Był członkiem Miejskiego Komitetu Koordynacyjnego „S” w Nowym Sączu, aktywnie działał w latach 1980-1981 na rzecz tworzenia struktur „S” w województwie oraz w zakładach kolejowych na terenie całego kraju. Uczestnik rozmów i negocjacji z ministrem kolejnictwa, strajku w Ratuszu w Nowym Sączu 1981, rozmów MKZ Małopolska z Komisją Rządową. Zatrzymany 12 grudnia 1981 r. i internowany w Załężu.

W latach 1982-1989 działał w podziemnych strukturach „S”. Organizator pomocy dla represjonowanych i ich rodzin, uczestnik spotkań z działaczami opozycji, wykładów z historii, sztuki i prawa, wieczorków poetyckich, wieczornic, brał udział w akcjach ulotkowych i plakatowania. Aktywny uczestnik mszy św. za ojczyznę i Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Represje, przesłuchania, przeszukiwania, Na przełomie 1988/1989 współtwórca komitetu ds. ponownej rejestracji „S” w strukturach kolejowych. Współorganizator KO „S” w Nowym Sączu, zaangażowany w przygotowywanie wyborów parlamentarnych i samorządowych.

**Ryszard PAWŁOWSKI** (ur. 15.01.1946)

elektromonter w ZNTK a potem w PKP Wagonownia w Nowym Sączu (1976-1984), zwolniony karnie został pracownikiem Rolniczej Spółdzielni Usługowo-Produkcyjnej w Wojnarowej. Obecnie emeryt. W czerwcu 1976 r. organizator i uczestnik strajku okupacyjnego w ZNTK po wprowadzeniu przez rząd podwyżek artykułów konsumpcyjnych.

W „S” od 1980, członek Komitetu Założycielskiego w PKP Wagonownia Pozaklasowa Nowy Sącz, uczestnik strajku okupacyjnego w Ratuszu a następnie w Domu Robotniczym ZNTK. Od 13 grudnia 1981 internowany w ZK w Załężu. Po wyjściu ponownie zaangażowany w działalność w „S”: kolporter, uczestnik i organizator akcji ulotkowych i plakatowych, oraz malowania na murach hasel opozycyjnych, organizator pomocy dla represjonowanych i ich rodzin. Działał w Duszpasterstwie Ludzi Pracy, współorganizator mszy św. za ojczyznę. Zatrzymany w marcu 1984, zwolniony na mocy amnestii 31 lipca 1984. W 1989 zaangażowany w przygotowanie kampanii wyborczej KO „S” w Nowym Sączu. Brat Henryka Pawłowskiego.

**Zofia PIECZKOWSKA** (ur.12.12.1943)

Inżynier budownictwa lądowego, pracowała w Wojewódzkim Biurze Projektów. Wiele ulic, w tym Rynek Maślany wybudowano według jej projektu. Działaczka podziemnych struktur „S”, kolporter, członek Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele NSPJ w Nowym Sączu, współorganizator spotkań samokształceniowych, spotkań z liderami podziemnej „S”. Organizator pomocy rodzinom represjonowanych, uczestnik Mszy Św. za Ojczyznę. Członek Prezydium Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” województwa nowosądeckiego przewodnicząca Komisji Informacji. Organizator kampanii wyborczej kandydatów KO „S” do Sejmu i Senatu oraz wyborów 4 czerwca 1989.

W kwietniu 1990 powołana na Delegata pełnomocnika rządu ds. reformy samorządu terytorialnego. Była radną i wiceprezydentem Nowego Sącza, jedną z inicjatorek zbudowania hospicjum nowosądeckiego.

**Jacek ROGOWSKI** (ur. 04.08.1942)

Pracownik i działacz NSZZ „Solidarność” w Sądeckich Zakładach Elektrod Węglowych w Biegonicach. Po wprowadzeniu stanu wojennego za udział w strajku 14.12.1981 dyscyplinarnie zwolniony z pracy i internowany. Po wyjściu inwigilowany przez SB. Były wicewojewoda nowosądecki, działacz Klubu Inteligencji Katolickiej, członek Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w 1989 r. w Nowym Sączu.

**Władysław RYBA** (ur. 23 kwietnia 1929)

Pracę rozpoczął jako 16 letni chłopak, w wielu zakładach. Od 1959 w Spółdzielni Pracy Przemysłu Spożywczego Postęp w Krynicy-Zdroju. Obecnie na emeryturze. Już w latach 1976-1980 był kolporterem „Robotnika”, organizatorem zbierania funduszy na pomoc dla represjonowanych. W „S” od 1980, był przewodniczącym Komitetu Założycielskiego przy SPPS „Postęp”, członkiem MKZ Małopolska. Uczestnik strajku okupacyjnego nowosądeckiego Ratusza. Delegat na zjazd regionalny w Tarnowie oraz na I Krajowy Zjazd Delegatów w Gdańsku w 1981. Po wprowadzeniu stanu wojennego ukrywał się. Gdy się ujawnił, rozwiązano z nim umowę o pracę. Organizator kolportażu książek i czasopism, akcji ulotkowych oraz zbierania informacji na temat represji. Represjonowany, nie mógł podjąć pracy, próbowano pozbawić go rodzinnego majątku, utrudniano rozpoczęcie działalności gospodarczej. Współorganizator Duszpasterstwa Ludzi Pracy oraz mszy św. za ojczyznę. W 1989 przewodniczący KO „S” w Krynicy-

-Zdroju oraz organizator kampanii parlamentarnej. Miłośnik sportu a szczególnie hokeja, organizował turnieje hokejowe „dzikich” drużyn.

**Grzegorz SAJDAK** (ur. 6 maja 1953)

Pracował jako ślusarz w Sądeckich Zakładach Elektro-Węglowych, potem był bez pracy. Znalazł zatrudnienie (od 1986) w Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej w Nowym Sączu, której ówczesny prezes nie wyrzucił go, mimo nacisków ze strony SB. Był jednym z organizatorów „S” w SZEW, wiceprzewodniczącym Komitetu Założycielskiego a także Komitetu Koordynacyjnego „S” w Nowym Sączu. Uczestnik strajku w Ratuszu i w Domu Robotniczym ZNTK. Był członkiem Zarządu Regionu Małopolska oraz przewodniczącym Delegatury ZRM w Nowym Sączu.

13 grudnia 1981 zatrzymany, przewieziony do AŚ w Nowym Sączu, następnie internowany w ZK w Załężu. Zwolniony w kwietniu 1982 podjął działalność podziemną na czele MKS Nowy Sącz – kolportaż prasy i ulotek. Od 1983 członek Rady Pracowniczej w SZEW, wydawca i drukarz („Wiadomości Nowosądeckie”), członek Duszpasterstwa Ludzi Pracy. Aresztowany od marca do lipca 1984. W 1989 r. członek KO „S”, był wiceprzewodniczącym komisji wyborczej podczas wyborów parlamentarnych. Własna działalność gospodarcza.

**Zdzisław SKWAREK** (ur. 18 marca 1959)

Pracownik Zakładu Urządzeń Technicznych Technoskór w Chełmku (1977-1982) gdzie wstąpił do „Solidarności”, następnie Szpitala Uzdrowiskowego w Krynicy. Od 1983 r. zatrudniony w PP - ZUKP Krynica. 13 grudnia 1981 przedostał się pod siedzibę ZRM w Krakowie, zdobywając informacje o sytuacji po wprowadzeniu stanu wojennego w Krakowie. Uczestnik spotkań w podziemnych strukturach „S”; zaangażowany w działalność informacyjną, akcje ulotkowe, nocne plakatowanie i malowanie. Brał udział w manifestacjach w Nowej Hucie. Próbował podjąć pracę w Nowej Hucie ale bez powodzenia. Zmuszony do powrotu do Krynicy nawiązał kontakt z działaczami „S” i był współorganizatorem podziemnych struktur, akcji pomocy dla represjonowanych i ich rodzin, mszy św. za Ojczyznę w Krynicy Dolnej oraz w kościele zdrojowym, wyjazdów na Pielgrzymki Ludzi Pracy, współtwórcą Duszpasterstwa Ludzi Pracy. W 1989 roku w Tymczasowym Komitecie Założycielskim „S” w ZUKP. Sekretarz KO „S” w Krynicy. Jako przewodniczący Sekcji Krajowej Uzdrawisk Polskich NSZZ „S” aktywnie uczestniczył w pracach nad nową ustawą o lecznictwie uzdrowiskowym i uzdrowiskach.

**Leszek STAWIARSKI** (ur. 12.03.1963)

Pracownik i działacz „S” w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Nowym Sączu. Aresztowany w lutym 1982 r. za kontynuowanie działalności związkowej oraz prowadzenie akcji ulotkowych, zostaje skazany przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na karę 1,5 roku pozbawienia wolności. Podczas odbywania kary w ZK w Hrubieszowie brał udział we wszystkich protestach organizowanych przez skazanych na podstawie dekretu o stanie wojennym, również głodowych. Po zwolnieniu w marcu 1983 r. został objęty, na wniosek sądu, nadzorem kuratora społecznego.

**Stanisław SZABLA** (ur. 11.11.1963)

Mechanik samochodowy w ZNTK w Nowym Sączu, w „S” od 1981. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaangażowany w drukowanie ulotek i plakatów. Zatrzymany 21 lutego 1982, skazany na 1,5 roku pozbawienia wolności. Osadzony jako jeden z najmłodszych więźniów politycznych (18 lat) w AŚ w Krakowie przy ul. Montelupich, w ZK w Raciborzu, Strzelcach Opolskich i Kłodzku. Zwolniony 22 grudnia 1982. W latach 1983-1985 odbywał służbę wojskową w Marynarce Wojennej w Siemirowicach – wywierano na niego naciski i stosowano groźby, domagając się złożenia zeznań obciążających A. Szkaradka. Nakłaniany do wyjazdu z kraju, po odbyciu służby nie mógł podjąć pracy (tzw. wilczy bilet SB). W 1989 zaangażowany w odbudowę struktur NSZZ RI „S” w Podegrodziu i w Ostwicy oraz w kampanię wyborczą KO „S” – odpowiedzialny za wybory w gminie Podegrodzie. W 1989 rozpoczął własną działalność gospodarczą.

**Henryk SZEWCZYK** (ur. 21.07.1960)

Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1979-1980 uczestnik spotkań SKS w Krakowie, kolporter biuletynów KSS KOR. W 1981 r. brał udział w strajkach studenckich na UJ. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestnik akcji ulotowych. Był działaczem podziemnych struktur „S”, kolporterem podziemnych wydawnictw w Małopolsce, tzw. cegielek, kaset audio. W latach 1982-1985 uczestniczył w demonstracjach ulicznych w Krakowie i Nowej Hucie. Zbierał informacje o represjonowanych. Od 1984 roku był wydawcą, autorem tekstów, drukarzem „Wiadomości Nowosądeckich”. Aresztowany w marcu 1984, zwolniony na mocy amnestii, zawieszony w prawach studenta, wielokrotnie przesłuchiwany, represjonowany. Działał w Stowarzyszeniu Pax, był aktywnym uczestnikiem Duszpasterstwa Ludzi Pracy. W lutym 1989 był współtwórcą Niezależnego Sądeckiego Klubu Myśli Politycznej, zaangażowany w prace Międzyzakładowego Komitetu Organiza-

cyjnego „S” w Nowym Sączu. Aktywny członek KO „S” w Nowym Sączu: Redaktor naczelny miesięcznika „Sądeczanin”.

**Zbigniew SZKARŁAT** (5.05.1943, + 5.02.1986)

Był absolwentem II LO im. M. Konopnickiej w Nowym Sączu. Od 1974 r. pracownik Spółdzielni Inwalidów w Nowym Sączu, od 1984 r. na rencie. Współorganizator „S” w swoim zakładzie pracy, delegatem na I WZD RM w Tarnowie. Po wprowadzeniu stanu wojennego organizował pomoc dla internowanych i uwięzionych. Był wydawcą podziemnych „Wiadomości Nowosądeckich”, za co został aresztowany w marcu 1984 i przetrzymywany w AŚ przy ul. Montelupich w Krakowie. W lipcu 1984 zwolniony na mocy amnestii nie został z powrotem przyjęty do pracy. Przeszedł na rentę.

Zaangażował się w organizację Duszpasterstwa Ludzi Pracy. 2 lutego 1986 w drodze na comiesięczną mszę św. za ojczyznę w kościele kolejowym w Nowym Sączu, został pobity przez „nieznanych sprawców” w wyniku czego zmarł trzy dni później nie odzyskawszy przytomności. Jego pogrzeb zgromadził około 3 tys. nowosądeczan oraz delegacje „S” z Małopolski, Podkarpacia i z NSZZ RI „S”. Jest jedną z ofiar stanu wojennego.

**Grażyna ŚWIĘS** (ur. 21.06.1954 r.)

W „S” od 1980, działaczka struktur podziemnych, zaangażowana w kolportaż prasy niezależnej oraz pomoc więzionym i ich rodzinom. Współzałożycielka biblioteki wydawnictw niezależnych, Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy Kościele NSPJ (Kolejowym), współorganizatorka comiesięcznych mszy św. za ojczyznę oraz uroczystości patriotycznych. Brała udział w pielgrzymkach ludzi pracy do Częstochowy. W 1988 współtworzyła jawne struktury zakładowych NSZZ „Solidarność”, m.in. w WPHW w Nowym Sączu. Zaangażowana w pracę na rzecz KO „S” i wyborów 4 czerwca 1989, uczestniczka kampanii wyborczej kandydatów KO „S” do Sejmu i Senatu w 1989 oraz w wyborach samorządowych w 1990. Nadal pracuje w delegaturze NSZZ „Solidarność” w Nowym Sączu.

**Krzysztof WĘGŁOWSKI KRÓL** (01.04.1961)

Elektromechanik w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Nowym Sączu. W sierpniu 1980 uczestnik przerw w pracy w ZNTK (postulaty płacowe i utworzenia wolnych związków zawodowych), przystąpił do „S”. Od wprowadzenia stanu wojennego w podziemnych strukturach „S”, także kolporter ulotek na terenie ZNTK. W 1982 współzałożyciel, drukarz i kolporter „Wiadomości Nowosądeckich”. Zbierał informacje o nastrojach społecznych, represjach, formach aktywności opozycji. Uczestnik Duszpasterstwa Ludzi Pracy i Mszy za Ojczyznę. W lutym 1982 aresztowany (pobity po zatrzymaniu), skazany na 4 lata więzienia, osadzony w ZK w Nowym Sączu i Hrubieszowie, gdzie uczestniczył w głodówce o przyznanie statusu więźnia politycznego. Warunkowo zwolniony w maju 1983, następnie objęty amnestią. Po wyjściu z więzienia represjonowany, wzywany na przesłuchania, rewizje w domu, sankcje wobec rodziny. W maju 1988 uczestnik przestojów w pracy na znak solidarności ze strajkującymi hutnikami.

**Tadeusz ZENGEL** (01.08.1942, + 01.10.2015)

Pracownik ZNTK, działacz pierwszej „Solidarności”. Był sądzony w marcu 1983 roku przed sądem Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Krakowie w procesie ośmiu działaczy „Solidarności” z ZNTK i Nowosądeckiego Kombinatoru Budowlanego. Zostali aresztowani za kontynuowanie działalności podziemnej polegającej na wydawaniu i kolportowaniu „Wiadomości Nowosądeckich”. Na procesie otrzymał wyrok czterech lat więzienia w zawieszaniu na rok i wysoką grzywnę.

Tadeusz Zengel był artystą nieprofesjonalnym, rzeźbiarzem sztuki sakralnej, związany z grupą „Konary”, którzy wystawiali swoje prace w Civitas Christiana.

## Medale „Dziękujemy za wolność” przyznane we wcześniejszych edycjach:

**Zygmunt BERDYCHOWSKI** (ur.09.09.1960)

Prawnik, samorządowiec, poseł. Polityk. Jego dziełem życia jest Forum Ekonomiczne w Krynicy Zdroju oraz Instytut Studiów Wschodnich. W latach 1980-89 działacz „S”, wielokrotnie aresztowany i skazany. W 1989 członek „S” Rolników Indywidualnych, następnie działacz KO w Nowym Sączu w 1989 roku.

**Jan POLKOWSKI** (ur. 10.01.1953) – polonista, poeta, dziennikarz, założyciel „Krakowskiego Czasu” (1990-96), rzecznik prasowy rządu Jana Olszewskiego. W latach 1977-80 członek Studenckiego Komitetu Solidarności (SKS), redaktor „Sygnału”, represjonowany. Od września 1980 w „S”, pracownik Zarządu Regionu Małopolska. Internowany 13 grudnia 1981, potem w strukturach konspiracyjnych. Wydawca kwartalnika „Arka”, krajowej edycji „Zeszytów Literackich”. Autor wielu tomików wierszy, w 1983 otrzymał nagrodę im. Kościelskich.

**Antoni SUŁKOWSKI** (18.03.1931,+13.02.2004)

Wieloletni pracownik Zakładów Przemysłu Drzewnego w Limanowej. Założył tam „Solidarność”, był delegatem na Zjazd Regionalny w Tarnowie w 1981. 13 grudnia 1981 r. internowany. Zwolniony ze względu na stan zdrowia w wyniku interwencji Międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Nie pozwolono mu wrócić do zakładu, przeszedł na przymusową emeryturę. W 1990 roku był radnym a potem przewodniczącym Rady Miasta i Gminy Limanowa, budując zręby polskiej samorządności.

**Andrzej SZKARADEK** (ur.06.07.1948)

Był pracownikiem Nowomagu – Nowosądeckiej Fabryki Urządzeń Górniczych, gdzie zakładał „S”, koordynował także budowę związku w województwie nowosądeckim. Uczestnik strajku oku-

pacyjnego (styczeń 1981) w ratuszu w Nowym Sączu. Członek MKZ w Krakowie. Internowany 13 grudnia 1981 do listopada 1982. Po wyjściu tworzy MKS Nowy Sącz, rozszerzając jego działalność na obszar Małopolski Płd.-Wsch. Uczestnik niemal wszystkich inicjatyw niezależnych w tym regionie. Ta aktywność spowodowała ponowne aresztowanie w 1984 r. Po czym postanowił rozpocząć działalność jawną. Organizował Duszpasterstwo Ludzi Pracy. W 1988 roku inicjował reaktywowanie struktur „S” w Nowomagu i innych zakładach nowosądeckich. 10 kwietnia 1989 uczestniczył w zakładaniu Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego „S” a potem tworzył KO w województwie nowosądeckim. Zaczął działać politycznie, został posłem. Nadal związany z Nowym Sączem i regionem.